

TIRA IQEDDSEN

DANIYAL

Daniyal d anabi d řhakem
di Babil d Lfurs

DANYAL

Daniyal di řwest n imsexxaren n ujeřid n Babil

1¹ Deg usegg^was wiss třata n tgelda n ujeřid Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda, yusa-dd Nabuxadnařar, ajeřid n Babil, řar Urcalim uca inneđ as-dd. ²Sidi inu igga Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda, deg ufus nnes uřa d ict n tesřart n řeqcue n taddart n AREBBI uca yiwi ten řar temmurt n Cinear, di taddart n arebbi nnes uca yiwi ten řar wexxam n txubay n arebbi nnes.

³Inna ujeřid i Acfanaz, azeřif n imsexxaren nnes iceneen, aqa wanita ad yawi iřudriyyen zeg ayt n Israyil, zi tarwa n ujeřid u zi tarwa n tařifet, ⁴*iřudriyyen* inni war di ięi uřa d ijj n řeib, *inni* d iřebřanen, ittwařfemden di marra tiřit, ssnen tussna, řarsen řeeqeř s řefhamet u řarsen tizemmar i tsexxart di řeqřar n ujeřid, řima ad asen ssřemden idlisen d yiřes n Ikaldaniyyen. ⁵Ajeřid igga asen ijj n lmaeica di kuř ass zi macca n ujeřid u zi binu n třabra n tsestit nnes, řima ad ten issecc třata n isegg^wusa. řar uneggar n isegg^wusa nni ad sexxaren ztat i wudem n ujeřid.

⁶Zeg ayt n Yahuda tuřa din jarasen Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya. ⁷Arrays n imsexxaren iceneen iwca asen ismawen nneđni. Daniyal igga as Balřacařar, řananya Cadrax, Micayil Micax d Eazarya Eabd-Nayu.

⁸Daniyal tuřa igga uř nnes mařend war issxemmij ixef nnes s macca d binu n třabra n ujeřid u ittar i arrays n imsexxaren iceneen, řima war issxemmij ixef nnes *zřaysen*. ⁹AREBBI ithilla di Daniyal u yarřem xas ztat i wudem n arrays n imsexxaren iceneen. ¹⁰Arrays n imsexxaren iceneen inna i Daniyal "Nec ttegg^wedeę zi bab inu, ajeřid, wenni i kenniw iweřřan x macca d tsestit, mawar mayemmi ad iřar netta ięymbab nwem zerryen x iřudriyyen *mneđni*, iqrinen nwem? Kenniw ad ayi tessarsem di lxařar řar ujeřid!"

¹¹*Xenni* inna Daniyal i uweqqaf nni tuřa igga arrays n imsexxaren iceneen x Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya: ¹²"Qeřeb imsexxaren nnek eecra n wussan. Ejj ad aneę wcen zi min ittwarzareen i macca d waman řima ad nsu. ¹³*Xenni* ejj ad aneę qeddmn ztat i wudem nnek mammeć ięa waddud nneę uřa d iřudriyyen nni ittetten zi macca n ujeřid mammeć ięa waddud nsen u egg am mammeć tettwařid cek!" ¹⁴Netta isřa asen uca iqeřeb iten eecra n wussan.

¹⁵řar uneggar n eecra n wussan dewřen nitni ttbanen cnan u sebřen x marra iřudriyyen i iccen zi macca n ujeřid. ¹⁶*Xenni* immsar aqa aweqqaf ikkes asen macca nsen *igelden* d binu zi třabra n tsestit uca iwca asen zi min ittwarzareen. ¹⁷I arebea n iřudriyyen-a iwca asen AREBBI tussna d řeeqeř zi marra idlisen d tiřit u i Daniyal iwca as uřa d ařekkar di marra timezra d tirja.

¹⁸řar uneggar n wussan i x tuřa inna ujeřid řima ad ten qeddmn *zřates*, yiwi iten arrays n imsexxaren iceneen ztat i wudem n Nabuxadnařar. ¹⁹Uca issiweř ujeřid akidsen u war ittwif uřa d ijen jarasen am Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya u nitni dewřen ttsexxaren ztat i wudem n ujeřid. ²⁰Di kuř tamesřact i di tuřa ittxeřša tiřit d řefhamet i x tuřa ten ittseqa ujeřid, yufa aqa edun marra tarwa n tseřřart d imesnawen n itran di tgeldit nnes s eecra n tseqqar. ²¹Daniyal iqqim dinni řares ař asegg^was amezwaru n ujeřid Kurac.

Tarjit n ujeřid Nibuxadnařar

2¹ Deg usegg^was wiss tnayen n tgelda n Nabuxadnařar yurja Nabuxadnařar tirja. Buřbeř nnes inneřweř uca iruř as yiđeř. ²*Xenni* inna ujeřid ad řayan i tarwa n tseřřart d imesnawen n itran d išeřřaren d Ikaldaniyyen řima nitni ad as fessaren tirja nnes. Nitni usin-dd uca bedden ztat i

1:4 'i tsexxart' - s teibranit 'i ubeddi', ixs ad yini 'řima ad bedden ad sexxaren i ujeřid'.

wudem n ujeġid. ³ Inna asen ujeġid “Necċ ħari ict n tarjit u buħbej inu inneħwej maħend ad ssney min teks ad tini tarjit.” ⁴ *Xenni* nnan lkaldaniyyen i ujeġid:

min yuran swadday aqa- t s yiřes n TRAMIT

A ajeġid, ddar i řebda! Ini asen i imsexxaren nnek tarjit, *xenni* ad ak tt nfessar!” ⁵ Yarra-dd ujeġid, inna i lkaldaniyyen “Aqa iffej-dd řumur. Mařa kenniw war d ayi tessargbem x tarjit, ad tettwaqessem d iwetwiten u tudrin nwem ad tent arren d tizubayyin. ⁶ Maca mařa tfe-sarem ayi kenniw tarjit d min teks ad tini, *xenni* ad tetřfem zzayi tarzifin d ariyaluten d ccan ameqqran. S uyenni, seccnem ayi tarjit inu d řmeena nnes.” ⁷ Arrin-dd nitni xas twařat wiss tnayen, nnan “Ejj ajeġid ad iħaja tarjit i imsexxaren nnes, *xenni* ad as newc afessar.” ⁸ Yarra-dd ujeġid, inna “Řexxu ssney nican, aqa kenniw texsem ad tarebħem řweqt, umi tettwařam aqa iffej-dd řumur *zzayi!* ⁹ Mařa war d ayi tessargbem x tarjit, ad kenniw iřqef řħukm d ijj. Kenniw tekkssem awař maħend ad xafi tessxarrqem u ad ayi tyeccem ař i ħa tbeddeř řweqt. S uyenni, ini ayi tarjit, *xenni* ad ssney aqa tzemmarem ad ayi tewcem uřa d řmeena nnes.” ¹⁰ Arrin-dd lkaldaniyyen qibač i ujeġid, nnan “War din uřa d ijj n bnađem di temmurt wenni izemmaren ad ifessar tamesřact-a i ujeġid. X uyenni war din uřa d ijj n ujeġid, mammec iġa d ameqqran niy meħař mma ħares d tizemmar, wenni ittaren tamesřact am tanita zi ca n useħħar niy amesnaw n itran niy Akaldaniy. ¹¹ Minzi tamesřact i ittar ujeġid tewear ařas u war din uřa d ijj izemmar ad t issargbe myř irebbiten nni war izeddyen jar iwdan.”

¹² X uyenni idweř ujeġid ittħaja u ittxeyyaq ktar, yumur ad nyen marra imiřisen di Babil. ¹³ Iffej-dd řumur maħend ad nyen imiřisen. Arzun uřa x Daniyal d imeddukař nnes ħima ad *ten* nyen.

¹⁴ *Xenni* yarra-dd Daniyal s tiyit d řeeqeř řar Ariyux, ameqqran n icessasen n arrimet n ujeġid, wenni tuya iffyen ħima ad iney imiřisen n Babil. ¹⁵ Daniel iřtef deg wawař, inna i Ariyux, akumandar n ujeġid “Mayemmi igga ujeġid řumuř ammu s tazřa?” Řexdenni issargbe Ariyux x tamesřact i Daniyal.

¹⁶ *Xas uca* yudef Daniyal uca ittar zeg ujeġid maħend netta ad as iwc ijj n řmijař n řweqt maħend ad as iwc afessar. ¹⁷ *Xenni* yuyur Daniyal řar taddart nnes, iħaja tamesřact i iciren nnes Ĥananya, Micayil d Ezarya ¹⁸ ħima ad ttaren arreħmet zi Arebbi n ijenwan x sirr-a ħima Daniyal d iciren nnes war tettwahelliken ca ak-d imiřisen nneđni n Babil.

¹⁹ *Xas uca* ittwassargeb-dd i Daniyla min tuya innuffaren deg ict n tmezra s ġiřet. *Xenni* ibarek Daniyal Arebbi n ijenwan. ²⁰ Yarra-dd Daniyal, inna

“Ad yiři ad ittwabarek isem n Arebbi zi řebda ař řebda qac, mařar tiyit d jjeħd aqa-ten nnes.

²¹ Mařar netta ittbeddař řweqt d ikuden. Netta ikkes ijeġiden u yařeqqem ijeġiden, netta iwca tiyit i imiřisen d tussna i yenni řar iġa řeeqeř.

²² Netta issargbe timesřayin yuġyen innufaren, netta issen min iġan di taġest, mařar tafawt tzeddey ħares.

²³ Cek, *a* Arebbi n řejdud inu, aqa ttqadiy u ttsebbħey, minzi tewcid ayi tiyit d jjeħd u umi tessargbed ayi řexxu min zzayek nettar, mařar cek tessargbed aney x tamesřact n ujeġid.”

²⁴ X uyenni yuyur Daniyal Ƨar Ariyux, wenni igga ujeƧid maħend ad isshelekk imiƧisen n Babil. Yuyur Ƨares, issiweř akides ammu “War neqq imiƧisen n Babil, maca ndeh ayi Ƨar wudem n ujeƧid u necc ad as ssecney afessar i ujeƧid.”

²⁵ Řexdenni indeh Ariyux Daniyal s tazřa Ƨar ujeƧid uca issiweř akides ammu “Necc ufıy ijj n weryaz s uqarru jar imenfiyyen n Yahuda wenni d i Ƨa issecnen afessar i cek, *a* ajeƧid!”

²⁶ Yarra-dd ujeƧid, inna i Daniyal, wenni umi qqaren Baltacařar “Ma tzmmed ad ayi tes-sargbed x tarjit nni zriƧ d řmeena nnes?”

²⁷ Yarra-dd Daniyal zzat i ujeƧid, inna “Min innuffaren i ittar ujeƧid war zemmarem imiƧisen d imesnawen n itran d tarwa n tsehřart d igezzanen ad t ssaregben i ujeƧid.²⁸ Maca aqa din ijj n Arebbi deg ijenwan wenni issargaben min innufaren. Netta issargeb i ujeƧid Nabuxadnařar min i Ƨa immsaren deg wussan ineggura. Aqa ta d tarjit nnek d tmezra nni d ak dd yusin deg uzeƧif nnek di tassut.

²⁹ Cek, *a* ajeƧid, umi tuƧa cek di tassut usin ak-d ixarřisen *x min* i Ƨa immsaren awarni aya u wenni issargben min innuffaren, aqa isscen ac min i Ƨa immsaren.³⁰ Aqa ittwasscen ayi-dd min tuƧa innuffaren, war iƧi zi tiƧit nni dayi sennej i marra min iddaren, maca ħima ad ittwassargeb ufessar i ujeƧid u ħima ad tessned ixarřisen n wuř nnek.

³¹ Cek, *a* ajeƧid, tuƧa txezzared uca teƧrid ijj n řexyar d ameqqran. Řexyar-a tuƧa issigg^wed u tissiqt nnes teƧa ař řtarf. Aqa ibedd zzatek u issigg^wed am t teƧrid. ³² AzeƧif n řexyar-a tuƧa d ureƧ iřfan, idmaren nnes d iƧaƧen nnes d nnuqart, aeeddis nnes d tijeinna nnes d nnħas, ³³ timessađin nnes d uzzař, iđaren nnes cwayt d uzzař cwayt *zzaysent* d řřaxt. ³⁴ Aya i teƧrid ařami ittwaceƧeq ijj n wezru, ittwafekk břa mma ad t ggen ifassen. Wanita iřqef řexyar nni Ƨar iđaren nnes n wuzzař d řřaxt uca iřbez iten. ³⁵ Xenni ittwarřbez wuzzař d řřaxt d nnħas d nnuqart d wureƧ deg ict n tecti uca dewřen am uřum n inedraren deg unebdu, uca isřuđ day-sen usemmiđ, war zzaysen teqqim uřa d ict n jjuret. Maca ařru nni iřeqfen řexyar, idweř d ijj n wedrar d ameqqran, ieemmar marra tammurt.

³⁶ D ta d tarjit. Ad neawed min teks ad tini *řexxu* zzat i ujeƧid.

³⁷ Cek, *a* ajeƧid, d ajeƧid n ijeƧiden, maƧar Arebbi n ijenwan iwca ac tagelda d tzemmar d jjeħd d ccan. ³⁸ Mani mma izeddeƧ bnađem. igga imuddaren n řexřa d iđađ n ujenna deg ufus nnek u netta igga cek d řřakem x marra man aya. Aqa cek d azeƧif nni n wureƧ. ³⁹ Awarni ac ad dd-tas ict n tgeldit nneđnit, tudrus x tenni nnek. Awarni as ad tiři ict n nneđnit, tageldit wiss řřata n nnħas, tenni ad teħkem x marra tammurt. ⁴⁰ Uca tagelda wiss arebea ad tiři teħhed am wuzzař, maƧar uzzař iřebbez u ibarri marra, u am mammec ittarezza wuzzař marra, ammu i Ƨa teřbez u tbarri marra. ⁴¹ Umi teƧrid belli iđaren d tfednin aqa cwayt zzaysen s řřaxt n bu-řřaxt u cwayt zzaysen s wuzzař, *ixs ad yini* aqa ad tiři d ict n tgeldit tettwamsebđa. Cwayt zzayes ad dayes tiři řeqsaħet am wuzzař, maƧar teƧrid uzzař iřřur s ubeƧaen n řřaxt. ⁴² *Umi teƧrid* tifeđnin n iđaren, aqa cwayt zzaysent s wuzzař u cwayt zzaysent s řřaxt, *ixs ad yini* aqa tagelda nni cwayt zzayes ad dayes tiři řeqsaħet u cwayt ad tiři tarxef. ⁴³ U umi teƧriđ aqa uzzař iřřur s ubeƧaen n řřaxt, *ixs ad yini* nitni ad řřuren s zzariet n weryaz, maca war řessqen ca ijj Ƨar wenneđni am mammec uzzař war iřesseq ca ak-d řřaxt. ⁴⁴ Maca deg wussan n ijeƧiden nni ad issbedd Arebbi n ijenwan ict n tgeldit nni war tettwađeyyie i řebda u tagelda nnes war tettriħ eemmarř Ƨar ijj n řgens nneđni. Ad teřbez u ad tebđeř marra tigeldiwin nni, maca nettat s yixef nnes ad tiři řebda qae. ⁴⁵ X uyenni teƧrid aqa ijj n wezru ittwaceƧeq-dd zeg wedrar břa mma ad teggen ifassen, wenni iřebben uzzař d řřaxt d nnuqart d nnħas. Arebbi ameqqran aqa isscen i ujeƧid min i Ƨa imms-aren awarni aya. Tarjit aqa tbedd u řmeena nnes d tidett.”

⁴⁶ Xenni iwða ujeġid Nabuxadnaššar x uyembub nnes *yar temmurt* uca isjed i Daniyal, iwešša ad awyew tawhibt *n řyiqet* d řebxur ittfluhen am ict n tewhibt n useyyeb. ⁴⁷ Yarra-dd ujeġid x Daniyal, inna “D tidett, aqa Arebbi nwem d Arebbi n irebbiten d Sidi n ijeġiden d wenni issargaben min innufaren, mařar cek tzezzemmed ad tessaregbed aya n min innuffaren.”

⁴⁸ Xas uca iwca ujeġid i Daniyal asemyar ameqqran u iwca as tizrifin timeqqranin. Igga it x marra leamala n Babil d arrays x imeħđayen nni tuya x marra imiřisen n Babil. ⁴⁹ U Daniyal iqeddem ict n tutra i ujeġid u wanita igga Sadrax, Micax d Eabd-Nayu d imdebbaren x leamala n Babil, *maca* Daniyal *iqim* di tewwart *n řeqsar* n ujeġid.

Imeddukk^wař n Daniyal di tefqunt icemđen

3¹ Ajeġid Nabuxadnaššar igga ijj n řexyař n wureř s yijj n řueřa n settin iyaġen d yijj n tiru n setta n iyaġen. Issbedd it di řwařa n Dura di leamala n Babil. ² *Xenni* issekk ujeġid Nabuxadnaššar *ireqqasen* ħima ad ssmunen ijeġiden i iġan sadu ujeġid d imdebbaren imeqqranen d lwulat, řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđđfen n tudrin n ccræ d marra inni řar iġa řřulřa di leamalat maħend ad dd-asen řar udeccen n řexyař nni issbedd ujeġid. ³ Xenni munen ijeġiden nni iġan sadu i ujeġid d imdebbaren imeqqranen d lwulat d řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđđfen n tudrin n ccræ d marra inni řar iġa řřulřa di leamalat i udeccen n řexyař nni issbedd ujeġid Nabuxadnaššar u nitni bedden zzat i řexyař nni issbedd Nabuxadnaššar. ⁴ Uca iřaya ijj n ureqqas s jjeħd “A řegnus d timmura d iřsawen, i kenniw ittwaqqar *ammu*: ⁵ Di tsæeet i di i řa tesřem řħess n řbuq d tzammart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n lřa, ittwešša ad tewđam ad tsejdem i řexyař n wureř i issbedd ujeġid Nabuxadnaššar. ⁶ Wenni war iwđin u isjed ad ittammendař di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen d tsæeet nni.”

⁷ X uyenni, di tsæeet i di i řa sřen marra řegnus i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d marra markat n dduzan n lřa, wđan marra řegnus d temmura d iřsawen *yar temmurt* u sejden i řexyař n wureř nni issbedd ujeġid Nabuxadnaššar.

⁸ X uyenni dd-qarrben di řweqt nni *ca n* yeryazen zeg lkaldaniyyen nni ittceřan zeg Wudayen s břayřay. ⁹ Nitni řřfen deg wawař, nnan i ujeġid Nabuxadnaššar “A ajeġid, ddar i řebda!¹⁰ Cek, *a* ajeġid, tumured belli marra iwdan nni isřin i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n dduzan n lřa, ad wđan ad sejden i řexyař n wureř. ¹¹ Wenni war iwđin u isjed, ad immendař di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen. ¹² Aqa din iryazen Udayen, inni teggid x udebbar n leamala n Babil, aqa-ten d Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Iryazen-a war wcin taynit i řumur nnek, *a* ajeġid. Irebbiten nnek war ten ttweqqaren u řexyař nnek war d as sejden.”

¹³ Xenni inna Nabuxadnaššar deg uxeyyeq d tefqeħt *nnes* aqa ad nedhen Cadrax, Micax d Eabd-Nayu zzates. Xenni nedhen iryazen nni zzat i ujeġid. ¹⁴ Nabuxadnaššar itřef deg wawař, inna asen “Cadrax, Micax d Eabd-Nayu ma s neemada zeema war tettweqqarem irebbiten inu u war tsejjadem i řexyař i ssebeddeř? ¹⁵ Xenni řexxu, mařa kenniw, di tsæeet i di i řa tesřem i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d temja d marra markat n dduzan n lřa, twejdem maħend ad tewđam u ad tsejdem i řexyař i ssebeddeř necc, aqa mliħ. Maca mařa war tsejdem, ad tettwammendařem di tefqunt n tmessi itteħduduqen di tsæeet nni. U man Arebbi i kenniw i řa ifekken zeg ifassen inu? ¹⁶ Arrin-dd Cadrax d Micax d Eabd-Nayu u nnan i ujeġid Nabuxadnaššar “War neħdaj ad xak dd-narr di tmesřact-a. ¹⁷ Mařa xenni Arebbi nney nni nsexxar, řares tizeřmar ħima ad aney ifekk zi tefqunt n tmessi itteħduduqen, *xenni* ad aney ifekk zeg ufus nnek, *a* ajeġid!¹⁸ Mařa lla, ad tessned, *a* ajeġid, aqa neccin war nettweqqar irebbiten nnek d řexyař i tessbedded cek war d as nsejġed ca.”

¹⁹ Xenni isear ujeġid u tbeddej sšifet n wudem nnes zzat i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Netta yarra-dd, inna ad arnin di tefqunt sebae n tseqqar am mammec numen tt ssareqqen ²⁰ u netta yumur iryazen inni d iryazen ijehden qae zi řeeskar nnes, ad carfen Cadrax d Micax d Eabd-Nayu ħima ad *ten* ndaren *ammu* di tefqunt n tmessi itteħduduqen. ²¹ Xenni ttwacarfen iryazen nni ak-d iseřhamen nsen d ssraweř nsen d tcuccay nsen d warruđ nsen nneđni uca ndaren ten di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen. ²² X uya marra, minzi řumur n ujeġid tuya iqseħ ařas u tafqunt teħma ař řtarf, nyn iħudaq n tmessi iryazen nni ssgaeeden Cadrax d Micax d Eabd-Nayu ²³ uca řrata n yeryazen nni, Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wđan di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen.

²⁴ Xenni innexřee ujeġid Nabuxadnařsar, ikkar deyya, iřtef deg wawař, inna i imcawaren nnes “Ma war nendar řrata n yeryazen ittwacarfen di řwest n tmessi?” Nitni arrin-dd, nnan i ujeġid “Nican, *a* ajeġid” ²⁵ Netta yarra-dd, inna “Xzar, necc ttwariy arebae n yeryazen gguren di řwest n tmessi u timesi war d asen teggi ca u sšifet n wiss arebae amecnaw ijj n mmis n irebbiten!”

²⁶ Xenni iqarreb-dd Nabuxadnařsar ħar tewwart n tefqunt n tmessi itteħduduqen, iřtef deg wawař, inna “Kenniw, Cadrax, Micax, Eabd-Nayu, kenniw imsexxaren n Arebbi Ameuđi x kuřci, ffyem-dd u asem-dd da!” Xenni ffyen-dd, Cadrax d Micax d Eabd-Nayu zi řwest n tmessi itteħduduqen. ²⁷ Xenni ssmunen ijeġiden nni iġan sadu i ujeġid d imdebbaren d imcawaren n ujeġid uca řrin aqa iryazen nni war d asen immsar ca s tmessi u acewwaf n uzeġif nsen war icmiđ ca u iseřhamen nsen war twareqfen u war daysen uřa d ict *jjurret* n arriřet n tmessi.

²⁸ Xenni iřtef Nabuxadnařsar deg wawař, inna “Ad yiři ad ittwabarek Arebbi n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wenni dd-issekken lmalak nnes u ifekk inni tuya xas ittecřen. Nitni beđřen řumur n ujeġid u sellmen arrimat nsen, mařar war xsen ad weqqaren niy ad sejden uřa i yijj n arebbi myir Arebbi nsen. ²⁹ *X uyenni* iffey-dd zzayi řumur maħend kuř řgens d temmurt d yiřes nni i ya iceqqfen deg yisem n Arebbi n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, ad ittwaqess d iwetwiten u taddart nnes ad tedweř d ijj n uzubay, mařar war din uřa d ijj n Arebbi wenni izemmaren ad ifekk ammu.”

³⁰ Xenni yarni asen ujeġdi di ccan i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu di leamala n Babel.

Tamezwarut n tabrat n ujeġid Nibuxadnař i marra řegnus

³¹ Ajeġid Nabuxadnařsar, i marra řegnus d temmura d iřsawen nni izeddyen di marra ddunnit: iři ad yiři řehna nwem d ameqqran.

³² Iejeb ayi řħař ħima ad awem ssecney řeeřamat d řeejaye b nni d ayi igga Arebbi Ameuđi x kuřci. ³³ Mammec mřarent řeeřamat nnes d mammec jehdent řeejaye b nnes! Tageldit nnes d ict n tgeldit i řebda d lmulk nnes zi jjiř ař jjiř.”

Tarjit n Nibuxadnař, tubbuheřya nnes d usgenfi nnes

4 ¹ Necc, Nabuxadnařsar, tuya-ayi di řaman di taddart inu u s ttisir di řeqsar inu. ² *Xenni* řriy ict n terjit, tessigge^wed ayi uca ixarriřen nni yari di tassut d třawar deg uzeġif inu sšheyyarent ayi. ³ X uyenni dd-iffey zzayi řumur ħima ad awyen zzati marra imiyisen n Babil, maħend nitni ad ayi ssargben afessar n terjit.

⁴ Řexdenmi usin-dd tarwa n tseħħart d imesnawen n itran d Ikaldaniyyen d igezzanen u necc eawdey asen tarjit, maca nitni war d ayi ssargben x ufessar nnes. ⁵ Ĥar uneggar yusa-dd ħari Daniyal wenni umi qqaren Beltcazzar ħar yisem n arebbi inu, di min di izeddey buħbeř n irebbiten imqeddasen u i netta umi ħajiy tarjit uca nniy:

⁶ “Baltcazar, cek d arrays n tarwa n tseħħart, aqa ssney belli buħbeř n irebbiten imqeddasen i dayek izeddyen u war xak iwear uřa d ijj n ssir. Ini ayi timezra nni řriy d ufessar nnes.

⁷ Timezra nni ħari deg uzeġif inu řami d ayi tuya di tassut aqa d tina: Necc řriy, u xzar, aqa din

ict n tcejjart di řwest n temmurt, tuřa tuera ařas. ⁸ Tacejjart temřar tedweř tejhed u taqicat nnes tiweđ ař ajenna u *tajejjart* tettbana-dd zeg uneggaru n temmurt marra. ⁹ Tifray nnes sebhent u řřiřet nnes tuřa-tt d ařas u tuřa dayes macca i marra. Imuddaren n řexřa ufin tiři sadu nnes u ijđađ n ujenna zedřen jar řefrue nnes u ittweisecc zzayes marra weysum.

¹⁰ Necc řriř di tmeřra deg uzeřif inu di tassut u xzar, ijj n uessas, ijj n umqeddas ihwa-dd zeg ujenna ¹¹ uca iřařa-dd s jjeđ, inna ammu 'Zdem tacejjart uca qess řefrue nnes. Kkes zzayes tifrayer nnes u zeře řřiřet nnes *mařend* imuddaren ad arewřen zi sadu nnes uřa d ijđađ zi jar řefrue nnes. ¹² Maca ejj jidee n *tcejjart* s izewran nnes ad iqqim di temmurt u *ejj it ad iqqim* s ict n tsarřift n wuzzař d nnřas jar arrie aziza di řexřa u ejj it ad issuff s nnda n ujenna u ad tiři tasyart nnes cwayt ak-d řewřuc jar cbarq n temmurt. ¹³ Ejj uř nnes ad ibeddeř mařend war ittiři ead d uř n bnadem u ewc as uř n imuddaren u ejj ad xas edun sebea n ikuden. ¹⁴ Tamesřact-a *tbedd* x řxađar n iessasen u cceřt aqa nnan tt imqeddasen řima inni iddaren ad neemen aqa Ameuři x kuřci řares tizemmar x tgelda n iwdan u ad tt iwc i wi ixs netta, aqa igga xas uřa d wenni d amuřřiř qae jar iwdan.'

¹⁵ Tarjıt-a řriř tt necc, ajeřid Nabuxadnařsar. Cek, Balřcazar, ini ayi afessar nnes, mařar marra imiřisen di tgeldit inu war zemmar ad ayi wcen afessar nnes, maca cek wah *tzemmar*, minzi buřbeř n irebbiten imqeddasen izeddeř dayek."

¹⁶ Xenni tuřa Daniyal, wenni umi qqaren Balřcazar, yarjef ict n řweřt uca ixariřsen nnes ssřeyyaren t. Ittef ujeřid deg wawař uca inna "Balřcazar, ejj tarjıt d ufessar nnes war cek ssřeyyaren!" Yarra-dd Balřcazar, inna "Sidi inu, Ejj tarjıt ad tiři x yenni cek icarřen u afessar nnes x řeedyan nnek! ¹⁷ Tacejjart nni teřrid, tenni imeqqaren u teddak^wař tejhed, tenni umi tiweđ taqiccat nnes ař ajenna u tenni dd-ittbanen zi marra ddunnit ¹⁸ s tefray nnes isebřen d řřiřet nnes i tuřa-tt deg wařas u tuřa dayes macca i marra u swadday nnes zedřen dinni marra imuddaren n řexřa u ijđađ n ujenna nni din izedřen jar řefrue nnes, ¹⁹ aqa d cek, a ajeřid, cek wenni idewřen d ameqqaran u tjeđed, mařar řemyaret nnek temmarni ařami tiweđ ař ajenna u lmulk nnek ař řtarf n ddunnit. ²⁰ U řami izra ujeřid, aqa ijj n uessas, ijj n umqeddas, ihwa-dd zeg ujenna, i innan "Zdem tacejjart u řdeř itt, maca ejj jidee s izewran nnes deg ucař ak-d ict n tsarřift n wuzzař d nnřas jar arrie n řexřa u ejj it ad issuff s nnda n ujenna u ad tiři tesřart nnes jar řewřuc n řexřa ařami xas edun sebea n ikuden, ²¹ aqa řmeena nnes, a ajeřid, aqa *iffey-dd* ijj n lqarar zeg- Ameuři x kuřci, *ijj n lqarar* nni dd řa yas x sidi inu, ajeřid:

²² Ad xak azzřen zi řwest n iwdan u tazeddiřt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa u am řebhayem ad ak sseccen arrie u nnda n ujenna ad cek issuff u *ammu* ad xak edun sebea n ikuden ař i řa tneemed aqa Ameuři x kuřci iřekkem x tgelda n iwdan u itticc itt i wi ixs netta. ²³ Aqa nnan, aqa ittuxeřsa ad ittwař jidee n *tcejjart* ak-d izewran nnes, *ixs ad yini*, aqa tagelda nnek ad teqqim xmi i řa tneemed aqa řřulta řar ujenna i teđa. ²⁴ X uyenni, a ajeřid, iři ad yiři ccwar inu i řxađar nnek u arř ddnub nnek s tsegda u řmueřiyet nnek umi teggid s uřinni i řmusakin. Ad tay ad tettwazzugar ttisir nnek."

²⁵ Qae man aya iwđa-dd xenni x ujeřid Nabuxadnařsar.

²⁶ Awarni řami edun tenec n iyuren, řami tuřa iggur x *tzegga* n řeqsar n Babil, ²⁷ issiweř ujeřid, inna "Ma man aya war iři d Babil ameqqaran nni bniř s jjeđ n tzemmar inu, *ma war iři netta* d taddart i tgelda u i ueuři n leađama inu!"

²⁸ Ead tuřa wawař-a deg uqemmum n ujeřid uca teffeř-dd ict n tmijja zeg ujenna tenna "*Ammu* i qqaren, a ajeřid Nabuxadnařsar: Tagelda tettwakkes zzayek! ²⁹ Ad xak azzřen zi řwest n iwdan

4:7 'tacejjart' - niř 'addag' ('iddagen').

4:13 'uř n imuddaren' - ixs ad yini 'uř n řayawanat'.

u tazeddiyt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa. Am řebhayem ad cek sseccen arrbie u ad xak edun sebaa n ikuden ař i řa tneemed aqa řsulřa x tgelda n iwdan řar Ameuři x kuřci u netta iwca itt i wi ixš netta.”

³⁰ Di tsææet nni iqfeř wawař-a x Nabuxadnařar, minzi uzzřen xas zi řwest n iwdan, tuřa ittett arrbie am řebhayem u arrimet nnes issuff itt nnda n uřenna, ařami idweř ucewwaf nnes d azirar am wafriwen n igudar u accaren nnes am yenni n iřdađ.

³¹ Awarni edun wussan-a, ssgæedeř nnek, Nabuxadnařar tiřřawin inu řar uřenna uca idd^wer-dd řari řeęeř inu. Necc sebheř Ameuři x kuřci u ssemyareř u sseuřeř wenni iddaren i řebda, mařar řsulřan nnes d ijj n řsulřa n řebda u tageldit nnes *teqqim* zi jjiř ař jjiř.

³² Marra imezday n temmurt twařesben d walu u netta igga am mammeç ixš s řeekar n uřenna u s imezday n dđunnit. War din iři uřa d ijj wenni izemmaren ad imneç afus nnes niř ad as yini: Min tettedgeđ?

³³ Di tsææet nni idweř ayi-dd řeęeř. Uřa d ačuři n tgelda inu d leađama inu d ucewwar inu dewřen-dd xafi. Imcawaren inu d inni i řar iđa jjeđ arzun eawed xafi u necc ttwassmetney di tgelda inu u ead immarni ayi deg ueuři inu.

³⁴ Řexxu necc, Nabuxadnařar, sseuřeř u ssemyareř ajeřiđ n uřenna, minzi marra řefçayeř nnes d tidett u imesraq nnes d tasegda. Netta řares řsulřa mařend ad isswađeç inni iddaren di nnnafet.

Amensi ameqqran n ujeřiđ Bilçařar d tirra x řřiđ

5¹ Ajeřiđ Balçařar igga ijj n umensi d ameqqran i wařef n imcenneen nnes u netta iswa binu nnes zzat i wařef nni. ² Řami iqqas Balçařar binu, yumar ad dd-awyen řeçue n wureř d nnuqart nni iksi babas Nabuxadnařar zi zzawect iqeddsen di Urcalim řima ad zřaysen isu ujeřiđ d imcenneen nnes d temyarin nnes d tiřya nnes.

³ Xenni iwřen-dd řeçue n wureř nni dd-kksen zi zzawect di Urcalim, *zi* taddart n Arebbi i tuřa *qbeř* di Urcalim, uca iswa zřaysen ujeřiđ d imcenneen nnes d temyarin nnes d tiřya nnes. ⁴ Nitni swin binu u sebbřen i irebbiten n wureř d nnuqart d nnřas d wuzzař d weřru.

⁵ Di řweqt d ict đharen-dd idewđan zeg yijj n ufus n bnadem arendad i wuzzař mani teggen cmeç u mani urin x řgebs n řřiđ n řeçsar igellden uca izra ujeřiđ tasyart n ufus nni tuřa it-tarin.

⁶ Xenni tissiqt tbeddeř x *wudem* n ujeřiđ uca ixariřšen nnes ssigg^wden t u tisyunin n tmeřřađin nnes dewřent fesyent u ifadden nnes dduqzen ijj *arendad* i wenneđni. ⁷ Ajeřiđ iřařa s jjeđ mařend ad awyem zřates imesnawen n itran d lkaldaniyyen d igezzanen u ajeřiđ iřtef deg wawař, inna i imiřisen n Babil “Kuř aryaz i izemmaren ad iřar tira-ya u ad ayi iwc řmeena nnes, ad as sşarđen *ijj n warruđ* d adehmani, ak-d ict n tşedect n wureř x yiri nnes, u netta ad yiři d řřakem wiss řřata di tgeldit.”

⁸ Xenni uđfen marra imiřisen n ujeřiđ, maca nitni war zemmaren ad řaren tira nni u řmeena nnes war zemmaren ad t sşaręben. ⁹ Řexdenni innexřeç ujeřiđ Balçařar u tissiqt n wudem nnes tbeddeř u imcenneen nnes qqimen řeyyaren.

¹⁰ Di ssibbet n wawařen-a n ujeřiđ d imcenneen nnes tudef tjeřiđt taddart n umensi. Tessiweř tjeřiđt, tenna “A ajeřiđ, ad iddar ujeřiđ i řebda! Ejj ixarriřen nnek war cek ssnexřiçen u ejj tis-siqt n *wudem nnek* war tbeddiř. ¹¹ Aqa din ijj n weryaz di tgeldit nnek i di iđa buřbeř n irebbiten imqeddasen. Minzi deg wussan n babac ufin dayes tafawt, řefřamet d tiřit am tiřit n irebbiten. X uyenni igga it ujeřiđ Nabuxadnařar, babac, d arrays x tarwa n tşeřřart d imesnawen n itran d lkaldaniyyen d igezzanen, *wah* babac, *a* ajeřiđ, ¹² minzi di Daniyal, i umi igga ujeřiđ isem n Balçařar, aqa ittwař dayes ijj n buřbeř icna ařřas d tussna d řefřamet *mařend* ad ifessar tirja u

ad issen min innuffaren u ad ifekk ifeqqusen iwɛaren. Ejj ad řayan x Daniyal u netta ad issargeb řmeena nnes.”

¹³ Xenni iwyyen-dd Daniyal zzat i ujeđid. Ajeđid iřtef deg wawař, inna i Daniyal “Ma cek d Daniyal, ijj zeg ayt n imenfiyyen zi Yahuda nni yiwi ujeđid, baba, *akides* zi Yahuda? ¹⁴ Necc sřiy xak, aqa buřbeř n irebbiten izeddey dayek u tetwaf dayek tafawt d řefhamet d tiyit ař řtarf. ¹⁵ Aqa nedhen zzati imiyisen d imesnawen n itran řima ad řaren tira-ya u ad ssargben řmeena nnes, maca nitni war zemmaran ad ayi ssargben x řmeena n wawař-a. ¹⁶ Necc *maca* sřiy xak aqa cek tzemmaran ad tfessared u ad tfekked řmeani iwɛaren. Xenni řexxu, mařa tzemmaran ad tyared tira-ya u ad ayi tessaregbed x řmeena nnes, ad cek ssyarden arruđ adehmani, ak-d ict n tsendect n wurey x tiri nnek, u ad tiřid d řřakem wiss řřata di tgeldit inu.”

¹⁷ Řexdenni yarra-dd Daniyal zzat i ujeđid “Tirzifin nnek ad řarek qqiment u ccan nnek ewc it i wennedni. Maca tira i ujeđid ad tent řarey u ad t ssargbey x řmeena.

¹⁸ Xak, *a* ajeđid, Arebbi, Ameuđi x kuřci, iwca i babac Nabuxadnařřar tagelda uřa d řemyaret d ccan d leađama. ¹⁹ Zi ssibbet n řemyaret i d as iwca, dewřen marra řegnus, timmura d iřsawen ttarjijen ttqefqifen zzates. Netta tuya ineqq wenni i yexs u ittejja iddar wenni i yexs u issgæced wenni i yexs u issfeřřah wenni i yexs netta. ²⁰ Maca umi ibda uř nnes itturfue u buřbeř nnes itteqsař ařami tedweř *dayes* nfaxet, ittwaydeř netta zi řkursi nnes igellden u ittwakkes zzayes ccan nnes. ²¹ Uzřřen xas jar iwdan u uř nnes idweř amecnaw *uř* n imuddaren u netta tuya izeddey ak-d yeřyař n řexřa. Wcin as arrbie d macca am řebřayem u nnda n ujenna issuffa zzayes arrimet nnes řares ařami inem aqa Arebbi, Ameuđi x kuřci, d řřakem x tgelda n iwdan u iwca itt i wenni i yexs netta.

²² U cek, mmis Balcařřar, waxxa tessned marra man aya, cek war tessfedřhed uř nnek, ²³ u tessgææded ixef nnek řidd i Arebbi n ijenwan u řeqcæ zi taddart nnes iwyyen ten zzatek u cek d imcenneen nnek d temyarin nnek d tiyya nnek swin zzaysen u cek tuya tettsebbahed i irebbiten n nnuqart d wurey d wuzzař d ukeccuđ d weřru, inni war ittwiřin, war ittesřin, war ssinen walu uca Arebbi wenni řar iđa twarrit n nnefs nnek deg ufus nnes u wenni řar iđa marra ibriden nnek, war t tessuđid ca. ²⁴ Xenni issekk netta iđewđan n ufus nni yurin tira-ya.

²⁵ Man aya d tira i yurin ‘Mini, mini, tikil, ufarsin’.

²⁶ Wa d řmeena n wawař-a. ‘Mini’, *ixs ad yini*, Arebbi aqa iřseb tagelda nnek u iqđa itt.

²⁷ ‘Tikil’, aqa cek tetwawezned x řmizan u ufin cek tefsused.

²⁸ ‘Faris’, tageldit nnek temmsebđa u temmewc i ayt n Maday d ayt n Lfurs.”.

²⁹ Řexdenni yumar Balcařřar řima ad ssyarden Daniyal arruđ adehmani, ak-d ict n tsendect n wurey x yiri nnes, u ad xas barrřen belli netta ad yiři d řřakem wiss řřata di tgeldit.

³⁰ Di řiřet nni ittwaney Balcařřar, ajeđid n Ikaldaniyyen.

Daniyal deg weřfur n iyraden

6¹ Dariyus, Amaday, iksi tagelda umi tuya řares erařař tnayen u-settin n isegg^wusa. ² Yarda Dariyus řima ad yařeqqem mya u-eicrin n ijeđiden sadu *ufus* nnes inni i řa yiřin mani mma di tgeldit. ³ *Netta igga* xasen řřata n řřukkam imeqqranen tuya Daniyal ijjen zzaysen. Tuya ittuxeřa i ijeđiden nni iđan sadu ufus n ujeđid ad asen ggen řeřsab řima ajeđid war t řteqqef tsexart. ⁴ Xenni tuya Daniyal ieddu řřata n řřukkam imeqqranen d ijeđiden nni minzi tuya dayes ijj n buřbeř icna ařřas u ajeđid tuya ittxarreř řima ad t yegg x marra tageldit. ⁵ Xenni arzun

řhukkam imeqqranen d ijeđiden nni ict n ssibbet maħend ad ttahmen Daniyal di tmesřact n tgeldit, maca nitni war ufin uřa d ict n ssibbet niy řyecc, mařar netta tuřa d amtiqqi u war dayes tettifed řeegez niy *jjuret* n tmesřayin tieeffanin.⁶ Xenni nnan iryazen nni “War nettif uřa d ict n ssibbet i ttuhmet x Daniyal-a, myir mařa nufa itt di tmesřact n ccariea n Arebbi nnes.”

⁷Řexdenni munen řhukkam imeqqranen d ijeđiden nni iđan sadu i ujeđid, usin-dd hajan i ujeđid, nnan as “A ajeđid Dariyus. Ddar i řebda!”⁸Marra řhukkam imeqqranen n tgeldit d imdebbaren d ijeđiden *nni iđan* sadu i ujeđid d imcawaren d lwulat mmcawaren ĥima ajeđid ad dd-issuffey ijj n řumur d ijj n řeĥkam inehhan kuř ijjen wenni i řa iqeddmen ict n tutra i yijj n arebbi niy i yijj n bnađem myir i cek, *a* ajeđid, di řmijař n řřatin n wussan, ad ittwamendař di tesraft n wayraden.⁹ Xenni řexxu, *a* ajeđid, sekkař řumur u weqqee tira ĥima war ittwabetteř řumur elahřab ccariea n ayt n Maday d ayt n Lfurs tenni war ifennin.

¹⁰X uyenni yura ujeđid Dariyus tira d řumur nni *s yisem nnes*.

¹¹Umi issen Daniyal aqa tira-ya tettwaweqqee, uđef netta řar taddart nnes. Tuřa tiburjatin n třurfet nnes arezment řar Urcalim u netta iqqunjeř *din* x ifadden řřata n twařawin deg wass, izzuđ u iqada Arebbi nnes amecnař mammeć tuřa ittegg qbeř.

¹²Řexdenni munen-dd yeryazen nni s uhaji uca ufin Daniyal ittzađa u ittawag i Arebbi nnes.

¹³Xenni uđfen-dd *řares* u ssiwřen zzat *i wudem* n ujeđid x řumur n ujeđid “Ma war tweqqeed ca ijj n řumur belli kur ijjen wenni, di řmijař n řřatin n wussan, i di i řa qeddmen ict n tutra i yijj n arebbi niy i yijj n bnađem myir i cek, *a* ajeđid, ad ittwamendař di tesraft n wayraden?” Yarra-dd ujeđid, inna “Tamesřact tbedd elahřab ccariea n ayt n Maday d ayt n Lfurs, tenni war ifennin.”

¹⁴Xenni arrin-dd, nnan zzat *i wudem* n ujeđid “Daniyal, ijjen zeg imenfiyyen zi Yahuda, aqa war cek ittweqqar , *a* ajeđid, uřa d řumur nni tweqqeed. Netta ittzađa řřata n twařawin deg wass.”

¹⁵Umi isřa ujeđid awař-a, ixeyyeq ařas x yixef nnes uca igga x wuř nnes maħend ad ifekk Daniyal. řars ař ařeđay n tfuct igga tizemmar nnes maħend ad t issenjem.¹⁶ Xenni usin-dd yeryazen nni s uhaji řar ujeđid, nnan i ujeđid “A ajeđid, tessned aqa-t d ijj n řqanun n ayt n Maday d ayt n Lfurs, *u* war izemmar ad ittwabeddeř uřa d ijj řumur niy d řeĥkam nni dd-iffyen zeg ujeđid.”

¹⁷Xenni yumor ujeđid ad nedhen Daniyal zzates u nitni nđaren t di tesraft n wayraden. Ajeđid itteř deg wawař, inna i Daniyal “Arebbi nnek, wenni i tweqqared řebda, ad cek ifekk!”¹⁸ Iwyen-dd ijj n weřru uca ssarsen t x uqemmum n tesraft uca icemmee it ujeđid s txadent nnes uřa s txadent n imcenneen nnes ĥima war ittbeddiř array x Daniyal.

¹⁹Xenni yuyur ujeđid řar řeqsař nnes. Isseđu ĥiřet nni deg uzummi u war yejji ad as dd-awyen afarrej uca iđwa zzayes yiđes.²⁰ Zic řar řřbeĥ řar *wenqar* n tfawt, ikkar-dd ujeđid, ittazzeř řar tesraft n wayraden.²¹ Umi dd-iqarreb řar tesraft, iřařa s tmijja tecđen x Daniyal. Ajeđid issiweř, inna i Daniyal “A Daniyal, cek d amsexxař n Arebbi iddaren! Ma Arebbi nnek, wenni i tweqqared řebda, ma tuřa war izemmar ad cek ifekk zeg iyraden?”²² Xenni issiweř Daniyal ak-d ujeđid “A ajeđid, ddař i řebda!”²³ Arebbi inu issekk ijj n lmalak u ibellee aqemmum n wayraden. Tuřa war zemmareñ ad ayi izymen mařar yufa ayi d amezdag zzates. Uřa akidek, *a* ajeđid, war ggij uřa d ict n ljarima!”

²⁴Xenni ifarĥ ujeđid ařas, yumor ad dd-awyen Daniyal zi tesraft. Awarni řami t iwyen zi tesraft war dayes ufin uřa d ict n jjiřieć, mařar netta tuřa ittceř x Arebbi nnes.²⁵ Řexdenni yumor ujeđid ad awyen iryazen nni tuřa ittahmen Daniyal s břayřay. Nđaren ten di tesraft n wayraden, nitni d iĥenjiren nsen d temřarin nsen. Nitni tuřa ead war iwiden ca řar tisi n tesraft umi ten tteřen wayraden uca mezzqen mara ixsan nsen.

²⁶Xenni yura ujeđid Dariyus i marra iyduđen d řegnuř d iřsawen “Iři ad yiři řehna nwem d ameqqran.²⁷ Aqa ssuffuyey-dd ijj n řumur ĥima *imezday* di marra tageldit inu, tenni x řellteř, ad arjijen u ad qefqfen zzat i wudem n Arebbi n Daniyal mařar netta d Arebbi iddaren u netta ad iqqim i řebda qać u tagelda nnes war zemmareñ ad tt đarren u řuřta nnes ad teqqim ař aneg-

garu.²⁸ Netta ifekk u issenjem u ittegg řeeřamat d řeejayeb deg ujenna u x temmurt. D netta i ifekken u issenjmen Daniyal zeg waccaren n wayraden.²⁹ Daniyal wanita tuřa ifreř umi tuřa tagelda deg ufus n Daryus u deg ufus n Kurac, Afarsi.

Tarjit n arebea n imuddaren

7¹ Deg usegg^was amezwaru n Balcařsar, ajeřid n Babil, izra Daniyal deg ict n tarjit d tmezra deg uzeřif nnes umi t tuřa di tassut. Xenni yura tarjit nni uca iřaja zžaysent timesřayin timezwura.

² Issiweř Daniyal, inna “Twařiy s řiřet ijj n tmezra, u xzar, aqa din arebea n isemmiđen n ujenna sshewřen řebřar ameqqran ³ uca arebea n imuddaren imeqqranen, inni i war yarewsen ca deg wayawya, gaæeden-dd zi řebřar.

⁴ Tuřa amezwaru am weyrad, řares afriwem am ugider. Necc qqimeř xezzareř ařami twaqeřen wafriwen nnes. Ittwasgaæed-dd zi temmurt uca ittwassars x iřaren nnes am yijj n bnamem uca immewc as ijj n wuř n bnamem.

⁵ U xzar, ijjen nneđni, wiss tnayen, yarwes di ddub uca issgaæeed ixef nnes řar ijj n uęezdis u deg uqemmum nnes jar teřmas nnes aqa din třata n yeřsan n třeždist *zeg idmare* uca nnan as ‘Kkar, ecc ařtas n weysum!’

⁶ Awarni as zřiy, u xzar, ijj nneđni am uřiras, řares x weerur nnes arebea n wafriwen n yijj n uđiđ u amuddar *nni* tuřa řares arebea n izeřifen uca temmewc as řšulřa.

⁷ Awarni as xzareř di tmezra di řiřet, u xzar, amuddar wiss arebea issagg^wad u issnexřae u řares ařtas n jjeđd. řares tiřmas n wuzzař, icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s iřaren nnes. Tuřa immsebđa x imuddaren nneđni nni tuřa qbeř nnes u řares eecra n waccawen. ⁸ Necc řđiy x waccawen, u xzar, ijj n waccaw ameřyan igaeed jarasen u twaqeřen třata n waccawen imezwura uca iksi wemcan nsen. U xzar, deg waccaw nni tuřa dayes am tiřřawin n bnamem d yijj n uqemmum *ittfeyyec* s wawařen imeqqranen.

⁹ Necc qqimeř twařiy ařami mmarsen řekrasi igellden uca iqqim Uwessar n wussan. Arruđ nnes d acemřař am wedfeř u acewwaf nnes am tađuřt teřřa. Řkursi iggelden nnes d iřuđaq n tmessi d tjarrarin nnes d tmessi itteđduduęen. ¹⁰ Iffey-dd zžayes ijj n yeřzar n tmessi. Ařef x řuřuf tuřa ttsexxaran as u eecra n řuřuf x eecra n řuřuf bedden zžates. Agraw n ccræ iřřef deg uęimi uca nnurzmen idlisen.

¹¹ Necc qqimeř xezzareř zi ssibbet n řřess n wawařen imeqqranen nni issiweř yicc *nni*. Necc qqimeř xezzareř ařami ittwaneř umuddar u tettwahellek arrimet nnes u ittwasellem i tmessi itteđduduęen. ¹² Uřa d imuddaren inneđni tettwakkes asen řšulřa nsen u immewc asen tazzuggart n tudart ař ict n tsæeet *ittwaggen* d ict n řweqt.

¹³ Necc qqimeř ttwařiy di tmezra n řiřet, u xzar, ijjen igga am yijj n mmis n bnamem yusa-dd u netta yuyur řar Uwessar n wussan uca ssqarrben t zžates. ¹⁴ Temmewc as řšulřa d ccan d tgelda u marra iyduđen d řegnus d iřsawen tuřa ttsexxaren as. řšulřa nnes d ict n řšulřa i řebđa i war ifennin u tagelda nnes war izemmar ad tt đřaren.

¹⁵ Necc, Daniyal, aqa ittwasřhisef buřbeř inu daxeř di arrimet inu u třawar deg uzeřif inu ssenxeřeent ayi. ¹⁶ Necc uyureř řar yijjen zeg yenni i din ibedden u sseřsiř t x min ix ad yini man aya marra u netta issiweř-dd akidi, icarreř ayi timesřayin-a.

¹⁷ Imuddaren-a imeqqranen, arebea nni, *aqā-ten* arebea n ijeđiden nni dd i řa igæeden zi temmurt. ¹⁸ *Awarni aya* imqeddasen n Umeuři x kuřci ad řřfen tagelda u tagelda ad řarsen tiři i řebđa, *wah* i řebđa n řebdayat.

¹⁹ Xenni xsey ad ssney řmeena d tidett n umuddar wiss arebea, wenni tuřa immsebđa ařtas x

marra innedni, issagg^wad b'ra řhed, řares tiřmas n wuzzař d waccaren n nnřas, uca icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s iřaren nnes. ²⁰ U x eecra nni n waccawen x uzeřif nnes, u x wennedni i dd-iffyen zzaysen nni wřan-dd třata zzates, icc nni řares tiřřawin d yijj n uqemmum *iccur s* wawařen imeqqranen *n nnfaxet* u netta iban-dd d ameqqran x *waccawen* innedni, ²¹ necc zřiy aqa icc nni ittmenřa ak-d imqeddasen u iyelleb xasen, ²² řares ařami dd-yusa Uwessar n wussan u immewc řřukm i imqeddasen n Umeuři x kuřci u tusa-dd tsaeet ittwaęęen u řřfen imqeddasen tagelda.

²³ Netta inna ammu "Amuddar wiss arebea ad yiři d tageldit wiss arebea x temmurt nni i řa tiři temmsebřa x marra tigeldiwin nni. Ad yecc tammurt marra, ad xas iefes u ad tt iřbez.

²⁴ U x eecra n waccawen, aqa zi tgeldit nni ad kkaren eecra n ijeęiden u awarni asen ad ikkar wennedni u wanita ad yiři immsebřa x imezwura u netta ad ideę třata n ijeęiden. ²⁵ Netta ad itteffar s wawařen nnes x Umeuři n kuřci u ad yareddeę imqeddasen n Umeuři x kuřci u ad yazu mařend ad ibeddeř ikuden ittwaęęen d ccariea u nitni ad mmewcen deg ufus nnes řares i yijj n ukud d ikuden d wezyen n ukud. ²⁶ Xenni ad iřřef weęraw n ccrae deg uřimi u ad zzaies tettwakkes řřulřa nnes ad ittwareddeę u ad ittwateřřa ař aneggaru. ²⁷ Maca tagelda d řřulřa d řemřaret n marra tigeldiwin sadu ujenna ad mmewcent i řęens n imqeddasen n Umeuři x kuřci. Tageldit nnes d ict n tgeldit i řebda u marra tigeldiwin ad t weqqaren u ad as řaen i netta."

²⁸ Wanita d awař aneggaru. *Am* necc, Daniyal, aqa ixarriřen inu ssenxeřen ayi u tissiqt truř zeg wudem inu, maca necc řđiy awař nni deg wuř inu.

Ař danita i tiweđ tira s yiřes n TRAMIT.

Tamezřit n icarri d umyan

8 ¹ Deg useęęwas wiss třata n tgelda n ujeęid Balcařřar, tban-ayi-dd ict n tmezřa, i necc Daniyal, awarni n tmezřa tamezřarut nni tuřa i d ayi dd-ibanen. ² Necc tuřa ttwařiy deg ict n tmezřa u zřiy tuřa-yi di lburj n Cucan *nni ięan* di leamala n Eilam. Necc ttwařiy deg ict n tmezřa tuřa-yi řar yeřzar n Ulay.

³ Necc ssgaeđey tiřřawin inu, u xzar, iij n uřuři ibedd ztat i yeřzar u netta tuřa řares tnayen n waccawen u tnayen nni n waccawen tuřa-yen d iziraren. Tuřa iij n yicc *zzaysen* yueřa x wennedni u wenni yueřan igaeđed d aneggar. ⁴ Necc zřiy aqa ařuři iccat s waccawen nnes řar řřarb u řar ccamal d lřanub. Uřa d iij n umuddar izemmar ad ibedd zzates u war ięi wi řa inejmen deg ufus nnes. Netta igga min ixš u issemyar ixef nnes.

⁵ Necc qqimey řekkarey, u xzar, yusa-dd iij n wemyan zi lřarb x marra udem n temmurt, war iřidi tammurt. Amyan-a řares iij n ddeg n yicc řar tiřřawin nnes řares řqimet. ⁶ Netta yiweđ-dd řar uřuři nni i řar ięa tnayen n waccawen, wenni zřiy ibedd řar yeřzar. Iqarreb-dd řares s řeqsařet n jjeđ nnes ⁷ u zřiy aqa yiweđ řar uyezdis n wemyan u iccat dayes s teyyita qeřent. Netta imqarqeb ak-d uřuři u yarza as tnayen n waccawen nnes uca ařuři tuřa war řares jjeđ ead mařend ad iqqim ibedd. Inřar řar temmurt u yarfes it u tuřa war din wi t řa ifekken zeg ufus nnes.

⁸ Amyan issemyar ixef nnes ař řřarf, *maca* ařami netta idweř ijhed, yarza yicc nni ameqqran u xeřen-dd deg wemcan nnes arebea n waccawen řarsen řqimet zi jjiřet n arebea n iyezdisen n usemmiđ n ujenna.

⁹ Zeg yijj zzaysen iffey-dd iij n yicc d amenan uca idweř d ameqqran ař řřarf, řar lřanub u řar ccarq u řar *Temmurt n* Telwitz. ¹⁰ Idweř imřar *igaeđed* ař řeekar n ujenna uca inřar-dd *ca* zi řeekar d yetran řar temmurt uca yarfes iten. ¹¹ *Wah*, issemyar ixef nnes řares ařami dd-yiweđ

yar řhakem n řeskar. Wanita ittwakkes zzayes tawhibt n řebda u ittwaħdem wemcan n zzawect nnes iqeddsen. ¹² Uca s řmucšiyet ittwaġg ijj n řeskar x tewhibt n řebda uca temmenđar-dd tidett x temmurt u *marra min* igga, iffey *as-dd*.

¹³ *Awarni uya* sřiy i yijj n umqeddas issawař u inna ijj n umqeddas i wenni tuřa issawařen “Ař meřmi i řa tiři tmezra n tewhibt n řebda d nnei n řmucšiyet, aqa ad tettwasellem zzawect iqeddsen d řeskar mařhend ad ttwarefsen?”

¹⁴ U netta inna ayi “Yares ař ařfayn d teřt-mya n tmedditin d tuffutin, *xenni* zzawect iqeddsen ad tettwaseġged.”

¹⁵ Uca immsar, řami necc, Daniyal, zřiy tmezra u arzuř ad ssney řmeena nnes, aqa ibedd zzati am waddud n yijj n weryaz. ¹⁶ Uca sřiy tmijja n yijj n bnađem řar *temmawin n yeyzar n* Ulay, iřaya, inna “Jibřayil, fessar as tmezra!”¹⁷ Uca yusa-dd řar uyezdis inu mani tuřa ttbeddiř u řami dd-yusa, nnxeřeř u wđiř x uřembub inu. *Xenni* inna ayi “Mmis n bnađem, ssen aqa tmezra *řreqqef* řweqt n uneggar.”¹⁸ Řami tuřa akidi issawař netta, hwiř s uřembub inu řar temmurt deg yijj n yiđes yuřeř. *Xenni* iħada ayi, issbedd ayi *x iđaren*,¹⁹ inna “Xzar, ad ac ssecney min i řa immsaren řar uneggar n *řweqt-a* n nnei n wesear-a, mařar aneggar ad yiři di řweqt ittwaġgen.

²⁰ Aħuři nni tezřid s tnayen n waccawen, aqa d ayt n Maday d ayt n Lfurs. ²¹ Amyan nni s ucew-waf, netta d ajeġid n Lyunan u icc ameqqran i *iđan* řar tiřřawin nnes d ajeġid amezwaru. ²² Icc nni ittwareř, xeřfen t arebea *nneđni* deg wemcan nnes, *man aya ixs ad yini* zi řgens nnes ad kġarent arebea n tgeldiwin, *maca* war iđi s jħjed nnes. ²³ Deg uneggar n tgelda nsen, umi ccuren ieeřfanen řmud nsen, ad ikkar ijj n ujeġid s wudem iqseħ u s tiřit n ukaceř. ²⁴ Jħjed nnes ad im-marni, *maca* war iđi zi jħjed n *yixef* nnes u netta ad yaređdeġ s řeējeb u marra min i řa yegġ ad iffey. Netta ad yaređdeġ inni řar iġa řřulřa uřa d řgens n imqeddasen. ²⁵ S teħraymect nnes ad as injeħ řyecc nni deg ufus nnes u netta ad issemyar ixef nnes deg wuř nnes u deg ict n tecti ad yaređdeġ ařřas u ad iyewweř x řhakem n řħukkam, *maca* břa ma ikka xas ufus ġgur ad ittwareř.

²⁶ Tamezra n tmeddit d tuffut i xef ssawařen, aqa-tt d tidett. U cek, snuffar tmezra, mařar aqa-tt i wařřas n wussan.”

²⁷ Necc, Daniyal, tuřa đeefey u heřeř ca n wussan. *Xenni* kġareř-dd u ġġiy *eawed* řxedmet n ujeġid. Nnxeřeř ařřas zi tmezra-ya *maca* uřa d ijj war yuci.

Sebein n simanat

9¹ Deg useġġ^was amezwaru n Dariyus, mmis n Aħacwirus, wenni zi ayt n Maday, wenni iđewřen d ajeġid x tgeldit n Ikaldaniyyen,² deg useġġ^was amezwaru n tgelda nnes iban-ayi-dd, i necc Daniyal, zeg idlisen, belli řqedd n isegġ^wusa i x tuřa issiweř wawař n SIDI i unabi Irmija, i ukemmeř n *řweqt n* řxirbat n Urcalim, tuřa-t sebein n isegġ^wusa.³ Necc arriř ařembub inu řar Sidi inu, AREBBI, ħima ad xas arzuř s tzaġit d uzaweg, s uzummi deg weqrab d yiřyeđ.⁴ Necc zzuřeř i SIDI, AREBBI inu, u neemey *đdnub nney*, nniř

”A Sidi, cek d Arebbi ameqqran d issigġ^widen, wenni iħeřřan řeahd nnes d tmexsiwt nnes ice-wwaren i yinni t ittexsen u ħeřřan tiweřša nnes.⁵ Neccin nexđa u negga řmucšiyet d řřar u nyewweř am neffey zi tiweřša d lřarayiđ nnek.⁶ War nesři i imsexxaren nnek, inabiyyen, inni tuřa issawařen deg yisem nnek i ijeġiden nney d řħukkam nney d řejdud nney uřa i mar-ra řgens n temmurt.

⁷ Cek, a SIDI, řarek taseġda, *maca* neccin řarney řeħya deg uřembub, am *mammec teġa* ass-a, řar iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim d marra Israyil, *řar* yenni yudsen d yenni igġ^wejen di

marra timmura mani xasen tuzzřed cek di ssibbet n řeřdar nsen i zi cek yđaren. ⁸ A SIDI, dayney řehya *deg* uyembub *nney*, aqa-t deg ijeřiden nney di řhukkam nney deg ibabaten nney mařar neccin nexđa akidek.

⁹ Ƴar Sidi inu, AREBBI nney, arreřmet d weřfar waxxa neccin nyewwey xas. ¹⁰ War nesři i tmijja n SIDI, AREBBI nney, mařend ad nuyur di lqawanin nnes nni i d aney iwca s ufus n imsexxaren nnes, inabiyyen. ¹¹ Marra Israyil tuya itteedda x ccariea nnek u nitni ffyen *zeg webrid* mařend war ttesřin i tmijja nnek. U *ammu* tettwazeęe xaney nneęret d tjaęit i yurin di ccariea n Musa, amsexxar n AREBBI, minzi nexđa akides. ¹² Netta igga awařen nnes ttbeddan, *awařen* nni issiweř akidney u ak-d řquđat nney nni tuya i xaney iřekkmen, am dayney igga ijj n řřar d ameqqran war immsar eemmarř sadu ujenna, amecnaw min igga i Urcalim. ¹³ Am mammec tura di ccariea n Musa, ammu yusa-dd xaney marra řřar nni u neccin *xenni* war nzaweg ca ztat i wudem n SIDI, AREBBI nney, mařend ad nheyyed x řmuesiyyet nney u mařend ad narzu ad nefhem tidett nnek. ¹⁴ SIDI iřđa řřar uca issars it-idd xaney, mařar SIDI, AREBBI nney d amsegged di marra řefayeř nnes nni igga umi war nesři řar tmijja nnes.

¹⁵ U řexxu, a SIDI, AREBBI nney, wenni issuffyen řęens nnek zi Miřra s yijj n ufus ijehden u wenni iggin i yixef nnes ijj n yisem, am mammec ięa ař ass-a. Neccin nexđa u negga řřar.

¹⁶ A Sidi inu, zi ssibbet n tsegda nnek, řheyyed lyađab nnek d ufugem nnek x tendint nnek Urcalim, x wedrar nnek iqeddsen. Mařar zi ssibbet n ddnub nney d řmuesiyyet n ibabaten nney tedweř Urcalim, d řęens nnek d řcar i marra inni i d aney-dd inđden. ¹⁷ U řexxu, a AREBBI nney, seř řar tzaęit n umsexxar nnek u řar uzaweg nnes, ejj udem nnek ad yegg tafawt x zzwawect nnek iqeddsen, tenni idewřen d řxirbat, di ttwec n Sidi inu. ¹⁸ Ewc amezzuř nnek, a AREBBI, seř. Arzem titřawin nnek u xzar řxirbat d tendint nni ittwařayan s yisem nnek, minzi neccin war newđi ztat i wudem nnek mařend ad nzaweg x usdaheęi n tsegda nney, maca x usdaheęi n arrahmet nnek tameqqrant. ¹⁹ A Sidi inu, seř! A Sidi inu, řfar! A Sidi inu, řđa uca egg, war tteřřar ca, di ttwec n yixef nnek, a AREBBI inu, mařar tandint nnek d řęens nnek twařayan s yisem nnek.”

²⁰ Am tuya ssawařeř ead u ttzaęiř u neeemey s ddnub inu d ddnub n řęens inu Israyil u ttzeęeiř azaweg inu ztat i wudem n SIDI, AREBBI, di ttwec n wedrar iqeddsen n AREBBI, ²¹ am tuya ssawařeř ead *ammu*, ttzaęiř, yusa-dd Jibrayil nni zriř deg umezwaru di tmezra, iđwa-dd zeg ujenna řari uca iřđa ayi řar řweqt n tyarřt n tmeddit. ²² Netta isseřhem u issiweř akidi, inna “Daniyal, necc ffyeř-dd řar řweqt-a mařend ad cek sřargbey x řmeena. ²³ Ƴar umezwaru n uzaweg nnek iffey-dd yijj n wawař u necc usiř-dd řima ad ac t nniř, mařar cek d ijj *n weryaz* ieizzen ařřas. Fhem awař-a u arzu řefhamet di tmezra.

²⁴ Ttwaggent sebein n ssimanat x řęens nnek u x tendint nnek iqeddsen, řima ad ittwasbedd ttaeeddu u ad ittawacemmeę ddenb u ad tettwařreř řmuesiyyet u řima ad tettwawi tsegda u řima ad tettwacemmeę tmezra d unabi u řima ad ittwadhen aqdas n uqeddes. ²⁵ Ssen u fhem, aqa zeg wami dd-iffey wawař řima ad sseqben u ad bnan Urcalim *eawed* řares ař ijj n umedhun, ijj n řřakem, aqa sebea n ssimanat d tnayen u-settin n ssimanat. Ad tettwabna *Urcalim* eawed ak-d wazzay d řřid *deg* ikuden yewearen.

²⁶ Awarni i tnayen u-settin n isegw^wusa nni ad ittwaqđec ijj n umedhun u war řares ittiři walu. Uca tandint d zzwawect iqeddsen ad ttwardęent s yijj n řęens n yijj n řřakem nni i dd řa yasen u taneggarut nnes ad tiři di sseřret uca ad din yiři umenři řares ař aneggar, aređdeę aqa ad yiři. ²⁷ Netta ad igg ijj n řeahd ak-d wařřas s uyiř u deg wezyen n ssimana ad issbedd tayarřt d tewhibt *n řyięet* u x wafriw n jjeayef ad dd-yas yijj n umřiyyeř řares ař i řa ittwarrey řeřkam i yurin x wenni ittwařiyyen.

Řqimeř n řgens n Daniyal

10¹ Deg usegg^was wiss třata n Kurac, ajeřid n Lfurs, ittwassargeb i Daniyal, wenni umi qqaren Balřacařar, ijj n wawař u awař nni tuya d tidett u *issiwew* x yijj n řeskar ameqqran. Netta ifhem awař nni u tuya dayes řefhamet n tmezra.

² Deg wussan nni tuya-yi, Daniyal, ceđney třata n ssimanat ass awarni umas.³ Macca i d ayi ittřiqqan, war t cciy, aysum d binu war dd-usin deg uqemmum inu. War dhiney ixef inu řares ařami edunt třata n ssimanat kemmřent.⁴ Deg wass wiss arebea u-eicrin n uyur amezwaru, tuya beddey řar tma n yeřzar ameqqran wenni *umi qqaren* Dajla.⁵ Necc ssggaeđey tamuyři inu uca zriy, u xzar, tuya din ijj n weryaz yard řeqten azdad u řar tejcinna nnes ibyes s wurey iyřan qaē zi Ufaz.⁶ Arrimet nnes *tuya* amecnaw *azru n* taxrisulit u udem nnes *yareqq* am wassamen d tiřawin nnes *tuya* amecnaw iřefđawen yareqpen u iyařen d iđaren nnes ttwessgen am nņhas icellelen u tmiija n wawařen nnes tuya-tt am zzhir n yijj n uhimur *ameqqran*.

⁷ Myř necc, Daniyal, zriy tamezra nni, maca iryazen nni řari iřan, war zrin ca tamezra, maca iwđa-dd xasen ijj n urehheb d ameqqran u nitni arewřen mařend ad nnuffaren.⁸ Necc qqimey wehđdi u zriy tamezra-ya u war dayi iqqim jjeđ *ead*. Tissiqt n wudem inu tedweř d řyec u war mmniēy jjeđ *ead*.⁹ Necc sři y zzhir n wawařen nnes u řami sři y zzhir n wawařen nnes, wđiy x uęembub inu s yijj n yiđeř yuęey u aęembub inu tuya yarra řar temmurt.

¹⁰ U xzar, ijj n ufus iřada ayi u yarra ayi ttenęezzey x ifadden d třecca n ifassen inu.¹¹ U netta inna ayi “Daniyal, cek d aryaz ieizzen ařtas, řđa awařen nni i d ac řa iniy u kkar, bedd din, minzi řexxu ttwassekke y-dd necc řarek.” Řami akidi issiwew s wawařen-a, kcare y-dd necc am ttarjije y.¹² *Xenni* inna ayi “War ttegg^wed ca, *a* Daniyal, minzi zeg wass amezwaru i di tarrid uř nnek řar tiyit u mařend ad tesswađeđ ixef nnek ztat i wudem n AREBBI, aqa twasřen wawařen nnek uca usiy-dd di tře we n wawařen nnek.¹³ Maca řřakem n tgeldit n Lfurs tuya ikkar đidd inu wađd u-eicrin n wussan. U xzar, Mixayil, ijjen zeg imezwura n řřukkam, yusa-dd řima ad ad ayi iwc afus u necc yuriy dinni řar ijeřiden n Lfurs.¹⁴ Řexxu usiy-dd řima ad cek ssefehmej min i řa immsaren i řgens nnek deg wussan ineggura. minzi tamezra *aqa-t* i wussan *nmi*.”

¹⁵ Řami tuya akidi issawař s wawařen-a, uđare y s uęembub inu řar temmurt, sse yde y.¹⁶ U xzar, ijjen am yijj n mmis n bnađem iřada iyencicen inu. *Xenni* arzmey aqemmum uca ssiwre y, nni y i wenni ibedden ztati “*A* Sidi inu, umi zriy tamezra iřtef ayi am řehriř n tarwa, am war mmniēy jjeđ *ead*.¹⁷ Mammec i řa izemmar umsexnar n Sidi inu ad akidek issiwew, *a* Sidi? Aqa necc, war dayi iqqim jjeđ ni y twarrit n nnefs *ead*.

¹⁸ *Xenni* iřada ayi eawed. Netta yarwes deg yijj n bnađem u igga dayi jjeđ.¹⁹ Netta inna “War ttegg^wed ca, cek, *a* aryaz ieizzen! Ad řarek yiři řehna, egg taryast, *wah* egg taryast!” Umi netta akidi issiwew *ammu*, idweř-dd řari jjeđ eawed u nni y “Siwew, *a* Sidi inu, cek teggid dayi jjeđ.”

²⁰ *Xenni* inna “Tessned cek, mayemmi i řarek-dd usiy? Řexxu ad eębe y řima ad mmenye y ak-d řřakem n Lfurs u xmi řa řfey *i umenyi*, xenni ad dd-yas řřakem n Lyunan.²¹ Maca ad cek ssece y min yurin deg wedlis n tidett, waxxa war din uřa d ijjen i d ayi ittegen twiza, myř řřakem nwem, Mixayil.”

11¹ Deg usegg^was amezwaru n Dariyus, Amaday, bedde y necc akides mařend ad t ssejehde y u ad as ssende y.

² Řexxu ad ac iniy ijj n wawař d tidett! Xzar, ad kkaren ead třata n ijeřiden di Lfurs uca wenni wiss arebea ad igg ařřa d ameqqran i yixef nnes, ktar x marra *inneđni*. U awarni xmi i řa iřtef

tizemmar s wagħra nnes, ad issnekkar marra *midden* d'idd i tgeldit n Lyunan.

³ *Xenni* ad ikkar ijj n ujeġid ijhed wenni i ya iſellten s sſulṭa tameqqrant u netta ad igg min ixs netta. ⁴ Xmi i ya ikkar, řexdenni ad tarež tgeldit nnes, ad tettwamšebda x arebca n iyezdisen n usemmid n ujenna, maca war tettiři *tgeldit* i tarwa nnes u war *yares* tettiři sſulṭa am tenni i zi tuya ittšelled netta, mayar tageldit ad tetwaqřec u *ad tiři* i inneđni war iġi i yina.

⁵ *Xenni* ajeġid n ljanub ad idweř ijhed, *maca* ijj zi řħukkam nnes ad idweř ijhed xas u wanita ad iſellet s sſulṭa tameqqrant x sſulṭa nnes. ⁶ Awarni řami edun ca n isegg^wusa, nitni ad ggen ijj n řeahd u yeġis n ujeġid n ljanub ad dd-tas řar ujeġid n ccamal maħend ad tt tseggem, *maca* nettat war tzemmar ad teħda jjeħd n uyiř nnes u netta war izemmar ad iqim ibedd, u ayiř nnes am nneđni. Nettat ad tettwasellem uřa d yinni tt iwyyen d wenni itt-idd yurwen d wenni tt issjehden deg wussan nni.

⁷ Maca ijj n uniybu zeg uzewran nnes ad ikkar deg wemcan nnes. Nettat ad iffey d'idd i řeeskar uca ad yadef lburj ijehden n ujeġid n ccamal u ad daysen igg *min ixs* u ad dd-iban ijhed qaē.

⁸ Irebbiten nsen ak-d řexyarať nsen ifesyen d řeqcuc nsen iřřan zi nnuqart d wureř ad ten yawi d tkeccađť řar Miřra u *xenni* ad ibeēēd ca n isegg^wusa x ujeġid n ccamal. ⁹ U netta ad yadef tageldit n ljanub u ad ieqeb řar temmurt nnes.

¹⁰ Iħenjiren nnes ad ħezzmen i umenyi u ad ssmunen ijj n ubarru n řeeskar ameqqran u netta ad dd-yas u ad iemmar *tammurt* u ad xas iēdu. U *awarni řami* dd-ieqeb, ad ħezzmen eawed i umenyi *ad yadef* řares ař lburj nnes ijehden. ¹¹ Uca ad immuzzar ujeġid n ljanub uca iggur ad iffey akides immneř ak-d ujeġid n ccamal, wenni i řa issmunen ijj n ubarru ameqqran *n řeeskar*, *maca* abarru nni ad ittwasellem deg ufus nnes.

¹² Mařa immeksi ubarru nni, *xenni* uř nnes ad issgaēēd ixef nnes u netta ad isseydeř eēcra n řuřuf, *maca* netta war ittmarni di jjeħd. ¹³ Ajeġid n ccamal ad dd-idweř u ad issmun ijj n ubarru d ameqqran ktar zeg umezwaru. Awarni i ikuden d isegg^wusa ad dd-yas s yijj n řeeskar d ameqqran u s wařtas n řeqwam. ¹⁴ Deg wussan nni ad řewwyyen ařtas x ujeġid n ljanub u iħenjiren n ayt n řexcunet n řgens nnek ad ssgaēēden ixef nsen ħima ad ssqefřen ict n tmezra, maca nitni ggur ad wđan. ¹⁵ *Xenni* ad dd-yas ujeġid n ccamal, ad issbedd ijj n řħid i řeħřaret u ad iřtef ict n tendint ifaryen. Iyaġen n ljanub *ijehden* war zemmaren ad qqimen ttqawamen uřa d řgens nnes ittwarfen lla. War din ittiři jjeħd ħima ad qqimen ttbeddan. ¹⁶ *Maca* wenni dd-yusin d'idd nnes, ad igg min ixs. Uřa d ijj war izemmar ad ibedd ztat i wudem nnes u netta ad ibedd di Temmurt n Telwizt u areddeġ ad yiři s ufus nnes. ¹⁷ Nettat ad yarzu ad issemten tizemmar nnes di marra tageldit nnes u řares imtawiyyen iseggden u ad *zaysen* igg. Nettat ad as iwc yeġis n temyarin ħima ad yareddeġ *tageldit nni*, maca nettat war tettbedda u war d as teffiř.

¹⁸ *Xenni* ad yarr aymbub nnes řar tegzirin uca ad iřtef ařtas *zaysent*. *Maca* ijj n ukumandar n řeeskar ad issbedd řħegra nnes xas, břa mma izemmar netta ad as ixēġes řħegra nnes. ¹⁹ Nettat ad yarr aymbub nnes řar lburjat n temmurt nnes u *xenni* ad inqarđ, ad iwđa u war ittwiři *ead*.

²⁰ Ad ikkar *ijjen* deg wemcan nnes wenni i řa isseēdun ijjen x temmurt nni i řa issehwan acuġi n tgeldit, *maca* wanita ad ittarwđ di ca n wussan, war iġi s imcubbcen uřa s umenyi.

²¹ *Xenni* ad dd-ikkar ijj n *bnadem* d aħeggar deg wemcan nnes wenni war d as tticcen leađama igelliden. Nettat ad dd-yas s řyēfřet u ad iřtef tageldit s teħraymect *nnes*. ²² Iyaġen *ijehden* nni ifeyyđen *tammurt*, ad ttwamħan ztat i wudem inu u ad ttwarrzen uřa d řħakem n řeahd. ²³ U zeg wami i řa ggen ijj n řēēqđ akides, ad igg s řyēcc. Ad issgaēēd u ad idweř izemmar *xasen* s drus n řgens *waha*. ²⁴ Ad yadef s řyēfřet di jwayeh ittmaren n leamala uca ad igg min war ggim ibabaten nnes niř ibabaten n ibabaten nnes: ad yacar u ad ikeccēđ u *marra* aġrawen ad ten izeġee jarasen. Nettat ad ixarřes deg inwayen d'idd i tneđdam ifaryen, ař ict n řweqť *ittwaggen*.

²⁵ S yijj n řeeskar d ameqqran ad yarr jjeħd nnes d wuř nnes d'idd i yijj n ujeġid n ljanub uca

ajeġid n ljanub ad iffeġ ɣar umenɣi s yijj n řeeskar d ameqqran ijhed, maca war izemmar ad ibedd, minzi ad xas ggen timeemaċ²⁶ d yenni ittetten zi macca n ujeġid, ad t arzen u řeeskar nnes ad ittwaṃħa u aṭṭas ad ttwanɣen.²⁷ Uř n tnayen n ijeġiden-a ad yiři isseggur ɣar řɣar u x ṭṭabřa d ict ad inin ixarriqen, *maca* man aya war ineffe, maɣar aneggar *ittraja* ead ař řweqt ittwaggen.²⁸ S ubarru n wagřa ad yaregg^weħ ɣar temmurt nnes u uř nnes ad yiři đidd i řeahd iqeddsen u netta ad igg *amenni* u *xenni* ad ieqeb ɣar temmurt nnes.

²⁹ Deg ict n řweqt ittwaggen ad ieqeb, ad irah ɣar ljanub, maca twařat-a taneggarut war tettiři am twařat tamezwarut.³⁰ Maɣar iřarruba n Kittim ad ɣares dd-asen u netta ad ittwasigg^wed u ad ieqeb u ad issxeđ x řeahd iqeddsen u netta ad igg *amenni*. Xmi i dd ɣa ieqeb ad immsefhem ak-d yenni i dd-iffyen zi řeahd iqeddsen.³¹ Ad zzayes kkaren iyaġen *n řeeskar* nni i ɣa iyeřben zzawect iqeddsen, lburj, uca ad tkksen tayarřt n řebda u ad *din* sbedden nnei n uxarreb.³² Uca iefffanen ad ssfeđħen řeahd s teħraymect, *maca* řgens, aqa inni issnen AREBBI nsen, ggur ad iřin jehden u ad ggen.³³ Ifehhamen n řgens ad ssfetnen aṭṭas, *maca* aṭṭas ad nnqarđen s ssif d iħudaq *n tmessi* d tmeħbast d ukecced, *aṭṭas n* wussan.³⁴ Xmi i ɣa nqarđen, ad afen ict n twiza d tamezyant u aṭṭas ad ɣarsen dd-munen s teħraymect.³⁵ Uca ca zeg ifehhamen ad nqarđen maħend ad ttwassizdegen u ad ttwařeffan u ad eeddun x tmessi ař řweqt n uneggar, maɣar *ad yiři* ař řweqt ittwaggen.

³⁶ Uca ajeġid ad igg min ixs netta u ad issgaeeđ ixef nnes u ad issemyar ixef nnes sennej n kuř arebbi u netta ad yini řecejeb n tmesřayin đidd i Arebbi n irebbiten. Netta ad issiweđ awař nnes ařami ittwakemmeř wesear, maɣar aqa yura uca ad ittwagg *ammu*.³⁷ Netta war ggur ad as ccqan irebbiten n řejdud nnes uřa d řemeizzeċt n temɣarin. Netta war d as iceqqi uřa d ijj n arebbi, maca netta ad issemyar ixef nnes sennej marra.³⁸ Deg wemcan nnes ad iweqqar arebbi n lburjat . Ad iweqqar arebbi nni i war ssinen ca ibabaten nnes s wureɣ d nnuqart d yezra iřřan d řeqcue iřřan.³⁹ Netta ad igg đidd i lburjat ifaryen s arebbi ayrib. Wenni i *t* ɣa issnen, ad iksi aṭṭas n ccan u ad iřelleř x waṭṭas u netta ad xasen ibđa tammurt d řmunet.

⁴⁰ Di řweqt n uneggaru ad as izdem *s waccawen nnes* u ajeġid n ccamal ad xas idduqgez s ikar-ruten d imnayen d waṭṭas n iřarruba u netta ad yadef timmura am řhemřet uca *xenni* ad *xasen* iedu.⁴¹ Netta ad yadef Tammurt n Telwizt u ggur aṭṭas i ɣa inqarđen, maca ina ad arewřen zeg ufus nnes: Idum d Mu'ab d umezwar n ayt n Eammun.⁴² Netta ad isswiżzed s ufus nnes ɣar temmura, uřa d tammurt Miřra war tnejjem.⁴³ Netta ad iřelleř x txubay n wureɣ d nnuqart d marra řeqcue iřřan n Miřra. Ayt n Libya d ayt n Kuc ad t đfaren deg iřuraf nnes.

⁴⁴ *maca* řexburat zi ccarq u zi ccamal ad t ssnexřeen. *Xenni* ad iffeɣ s ufugem ameqqran ħima ad yareddeġ aṭṭas u ħima ad *ten* iteħħa.⁴⁵ Ad idwet tixuzan nnes igellden jar řebħur d wedrar n telwizt iqeddsen u netta ad yaweđ ɣar uneggar nnes u war din ittif ħed ad t ieawen.”

12¹ “Di řweqt nni ad ikkar Mixayil, řħakem ameqqran. wenni ibedden ak-d řgens nnek. Ad tiři d ict n řweqt n řeħřaret am war teġi zeg wami iġa uřa d ijj n řgens ař řweqt nni u di řweqt nni ad ittwasenjem řgens nnek, kuř ijjen i ɣa ittwafen aqa urin t deg wedlis.² Aṭṭas zeg yenni itřsen di taejjact n temmurt ad faqen, ina i tudart n řebda u innedni *ad faqen* i ubehdeř u i yijj n ueiffi i řebda.³ Inni ɣar teġa řefhamet ad arɣen am mammec yareqq ujenna u inni tuɣa ineddhen aṭṭas ɣar tsegda amecnaw itran, i řebda qae.

⁴ U cek, Daniyal, snuffar awařen-a u tcmmeed adlis ař řweqt n uneggar. Aṭṭas ad *xas* arzun u tussna ad temɣar.”

⁵ U necc, Daniyal, zriy, u xzar, aqa din bedden tnayen nnedni, ijj ɣar tma-ya n yeyzar u wenneđni ɣar tma nneđni n yeyzar.⁶ U netta inna i Weryaz i tuɣa yarđen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yeyzar “Meħař ead iqqimen ɣares ař aneggaru n řečajeb-a?”

⁷ U sřiy Aryaz nni tuřa yarđen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yeyzar u netta issgææed afus nnes afusi d ufus nnes azeřmađ u ijjuř řar wenni iddaren i řebda, belli awarni i yijj n ukud d ikuden d wezyen *n ukud* u awarni i uneggar n ufartek n ufus n řgens iqeddsen, *xenni* ad yiři uqeřtu n marra timesřayin-a.

⁸ Necc sřiy *t*, maca war *d as* fhimeř u nniř “*A* Sidi inu, min i řa yiřin d aneggaru n *marra* aya?”

⁹ U netta inna “Uyur, Daniyal, mařar awařen-a ad qqimen belleen, cemmæen ař řweqt n uneggar. ¹⁰ Ařas i řa ittwassizedgen, ad dewřen d icemřařen u ad ttwařeffan, maca iæeffanen ad ggen tuæeffna d marra iæeffanen war *d as* fehmen, maca imiřisen ad fehmen. ¹¹ Zi řweqt i di tettwakkes tyařst n řebda u immars nnei n uxarreb, *aqat* ařef u-mitayn u-tesein n wussan.

¹² Sseed n wenni ittrajan u ad yaweđ ařef u-teřt-mya u-xemsa u-třatin n wussan.

¹³ U cek, uyuř ař aneggar. Ad tareyyħed u ad tekkared maħend *ad teksid* taqedduħt i d ac *ddikkaren* deg uneggar n wussan.”

